

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

-

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Sote-yksiköiden asumisen rajaus kunnan vastuun ulkopuolelle selkeyttää jätehuollon vastuita ja tulkintaa. Nykyisin osassa kohteita on vaikea todentaa, onko kiinteistöillä todella asumista vai ei. Määritelmät ovat hyvin monimutkaisia ja aiheuttavat paljon hallinnollista taakka molemmille osapuolille, kun selvitetään, kuuluuko kohde kunnan vastuulle vai ei.

Muutos tukee myös yhden luukun periaatetta, sillä tällaisissa yksiköissä syntyy lähes aina muutakin, kuin kunnan vastuu jätettä.

Salpakierron kuljetuksiin muutoksella ei tällä hetkellä ole vaikutusta, koska kunnan keskitetty kuljetusjärjestelmä on käytössä vain pienessä osassa aluetta. Salpakierron jätteiden vastaanottoon toki näillä kohteilla on merkitystä, mutta merkityksen suuruutta on vaikea todentaa, koska kiinteistön haltijan ja kunnan vastuulla olevat jätteet tulevat samoissa kuormissa Salpakierron vastaanottoon kiinteistöhaltijan kuljetusjärjestelmä vuoksi. Näin ollen Salpakierto ei tiedä näiden jätteiden todellista määrää. Muutoksen jälkeen todennäköisesti vuoden 2026 huhtikuuhun asti jätteet voivat päätyä edelleen Salpakierron vastaanottoon kunnan vastuujätteiden mukana kiinteistöhaltijan järjestelmässä. Kun kuljetukset siirtyvät alueella kunnan keskitettyyn kuljetusjärjestelmään 4/2026-2/2027 näiden kohteiden jätteet eivät todennäköisesti enää päädy Salpakierron vastaanottoon, vaan yksityiset yritykset toimittavat jätteet itse suoraan jätteenpolttolaitoksiin. Tulevaisuudessa mikäli sekajätteiden laitospolttelu tulee pakolliseksi ennen polttoa, voi olla todennäköistä, että ainakin osa näistä jätteistä päätyisi takaisin Salpakierron vastaanottoon.

On kuitenkin todettava, että tämän vastuujakomuutoksen jälkeen olisi syytä pysyttäytyä nyt suunnitelluista vastuujaoissa, jotta toimijoille niin kunta- kuin yksityisellä sektorillakin annettaisiin mahdollisuus keskittyä jätehuollon kehittämiseen, investointeihin jne. Vastuujaon jatkuva muuttaminen aiheuttaa niin muutoksen kohteena oleville asiakkaille kuin myös jätehuollon järjestäjille kohtuuttoman paljon työtä ja taloudellisia vaikutuksia. Taloudelliset vaikutukset ovat mm. kuljetusten suoritemäärien vähentymiseen liittyviä sanktioita sekä jätemäärän vähentyminen käsittelyssä ja sitä kautta laitosten investointien kapasiteettien vajaukset sekä käsittelysopimusten sanktiot. Taloudelliset vaikutukset heijastuvat viime kädessä kaikkiin asukkaisiin, jotka viime kädessä maksavat niin kuntapuolen kuin yksityisten toimijoiden kustannukset.

Muutosta tehtäessä olisi huomioitava riittävästi myös huoltovarmuus. Olisi syytä varautua siihen kuka poikkeustilanteissa järjestää jätehuollon ja jos jätehuoltoa ei pysty yksityinen sektori hoitamaan, kunta voisi sen hoitaa. Sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden jätehuolto on kuitenkin yhteiskunnan näkökulmasta kriittistä ja siksi olisi varmistettava, että näiden kohteiden jätehuolto myös toimii kaikissa tilanteissa. Tästä näkökulmasta katsottuna hyvinvointialueiden ja muiden sote-kohteiden jätehuollon tulisi olla kunnan vastuulla tai ainakin poikkeustilanteissa kunnalla tulisi olla mahdollisuus jätehuolto hoitaa nykyistä sujuvammin. Tähän asiaan olisi syytä kiinnittää huomiota.

Hallitusohjelmassa oli esitetty muutoksia myös kunnan toissijaiseen vastuuseen. Tämän muutoksen sekä tulevan TSV-muutoksen yhteydessä olisi varmistettava, että pienet yritykset, jotka eivät välttämättä markkinoilta saa palveluita esimerkiksi paikkakunnan sijainnin vuoksi voisivat liittyä kunnan järjestämään jätehuoltoon tulevaisuudessa mahdollisimman sujuvasta ja liittyminen olisi turvattu ilman liiallista hallinnollista taakkaa.

35 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Jos jokin alue on päätetty rajata sekajätteen osalta jo keräyksen ulkopuolelle, niin tällöin ei ole tarkoituksen mukaista myöskään kerätä näiltä alueilta bio- tai pakkausjätteiden. Lähtökohtaisesti rajauksen perusteena on, että alueelle ei esimerkiksi pääse kuljetuskalustolla ja tällöin kyseiseltä alueelta ei myöskään pystytä keräämään bio- ja pakkausjätteitä. Tästä näkökulmasta muutos on kannatettava.

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Kirjojen saattaminen tuottajavastuun piiriin nähdään hyvänä muutoksena. Asiakkaan näkökulmasta olisi parasta, että kirjat voisi kerätä samaan keräysvälineeseen muiden paperituotteiden kanssa.

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

Rusanen Johanna
Salpakierto Oy